

Institutt for sammenliknende politikk vil også våren 2001 tilby kurs i Internasjonal Valgobservasjon

Kurset er et videreutdanningstilbud Institutt for sammenliknende politikk organiserer sammen med Senter for etter- og videreutdanning.

Kurset retter seg mot

- kandidater som ønsker å inngå i beredskapsgruppen i tilknytning til valgobservasjons-oppgaver som Norge er forpliktet til i forhold til FN charteret og Paris konvensjonen.
- kandidater som ønsker å delta som valgobservatør for ikke-statlige organisasjoner.
- journalister og andre som arbeider spesielt med å dekke begivenheter i forbindelse med valg og valgobservasjon.

Bakgrunnen for kurset er det siste tiårets mange demokratiseringsprosesser i ulike deler av verden, som har ført til et økende behov for valgobservatører for internasjonale oppdrag.

Videreutdanningstilbudet i internasjonal valgobservasjon skal gi grunnlag for praktiske arbeid som valgobservatør i regi av den norske utenriksstjenesten eller internasjonale organisasjoner.

Dette studiet skal gi kjennskap til og en innsikt i de muligheter og rammer som er lagt på valgobservatørrollen. Det vil særlig bli lagt vekt på korttids- og langtidsobservasjon, men også koordinering og koordinatørrollen i forbindelse med planlegging og styring av en valgobservasjon vil bli berørt.

Gjennom studiet skal deltakerne tilegne seg kunnskaper om prinsippene for valgavvikling i demokratiske system. I kurset blir det særlig lagt vekt på land og områder som er i en demokratiseringsprosess. Med bakgrunn i en teoretisk forståelse av valgets rolle i et demokrati, og kjennskap til problemkompleks knyttet til ulike kulturelle variasjoner, skal studiet sette kandidatene i stand til det å kunne delta og/eller organisere valgobservasjon i en internasjonal kontekst.

Søknadsfristen for kurset var 1. desember, men Senter for etter- og videreutdanning vil foreta et fortløpende opptak så lenge det er ledige studie-plasser. Søknadskjema fås ved henvendelse til Senter for etter- og videreutdanning ved Anne Morken, telefonnummer 55 58 89 52, eller pr. epost: anne.morken@sevu.uib.no

Uteksaminerte studenter desember 2000

Haugland, Vidar: Arbeidsmarkedspolitikk i Tyskland og Norge. CDUs, SPDs, Høyres og DNAs arbeidsmarkedspolitikk i tidsrommet 1972 til 1998.

Mathisen, Harald Walter Michels' oligarkitese i Afrika. En analyse av interndemokrati i ANC.

Søberg, Marius: Solving the problem from hell: An analysis of ethnic conflict regulation in Bosnia-Herzegovina.

Tostensen, Atle: «Biases vs. Habitus» En analyse av Kulturteoriens «Cultural Biases» med utgangspunkt i Bourdieus korrespondanseanalyse.

Tilsammen i år har 17 studenter tatt avsluttende hovedfagseksamen.

Semesterstart

2001

Orienteringsmøter
15. januar

Grunnfag kl. 09¹⁵
Mellomfag kl. 10¹⁵
Hovedfag kl. 11¹⁵

Stort Auditorium L. Meltzers hus

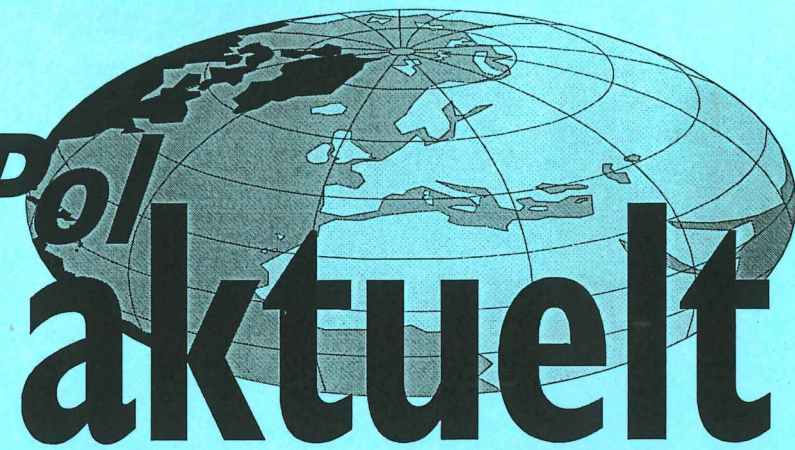
Første undervisningsdag
tirsdag 16. januar

God Jul!

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk
Adr: Christiesgt. 15, 5007 Bergen
Tlf: 55 58 21 75/78. Faks: 55 58 94 25
Instituttstyrer:
Førsteaman. Einar Berntzen
Kontaktpersoner:
Ragnhild Stolt-Nielsen
Terese Zeil

SamPol 5/00 aktuelt

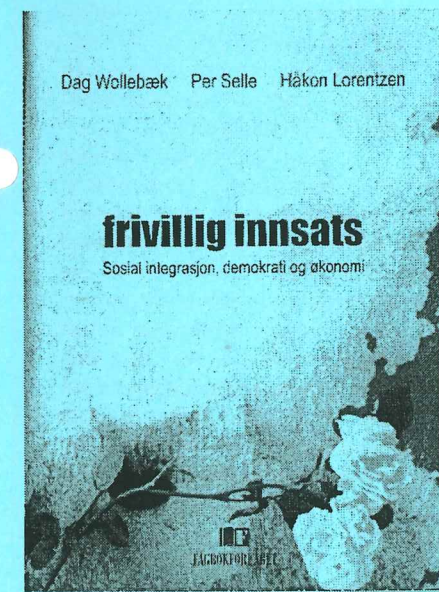

Nye bøker

Frivillig innsats

Sosial integrasjon, demokrati og økonomi
Dag Wollebæk, Per Selle og Håkon Lorentzen
Fagbokforlaget 2000
ISBN 82-7674-653-5

Hva får folk til å engasjere seg i frivillig arbeid? Hvilken rolle spiller frivillige organisasjoner i det norske samfunnet? Hvordan påvirkes organisasjonene av de allmenne moderniseringsprosessene rundt oss?

Denne boken søker svar på disse spørsmålene. De frivillige organisasjonene kan formidle tre typer bidrag. For det første sosial tilhørighet, mening og fellesskapsfølelse. For det andre er de viktige bidragsytere i den demokratiske meningsdanningen. For det tredje yter de viktige økonomiske bidrag, ikke minst gjennom omfattende ulønnet arbeidsinnsats.

Boken inneholder en omfattende analyse av de frivillige organisasjonenes rolle langs disse tre dimensjonene. Den viser at omfanget av frivillig innsats fortsatt er blant de største i Europa. Den frivillige arbeidsinnsatsen utgjør ca. 114 000 årsverk.

Men organisasjonslandskapet har forandret seg kraftig gjennom de siste femti årene. De kollektive verdiene som frivillig engasjement er tuftet på, synes å være i langsom oppløsning. Viljen til å inngå i forpliktende fellesskap i organisasjonssammenheng er sviktende, særlig blant ungdom. Mange er mest opptatt av aktiviteter, mindre av hvem som skaper dem. Færre engasjerer seg ut over eget nærmiljø.

Er det tradisjonelle fundamentet for frivillig deltagelse truet? I så fall kan organisasjonene bli mindre viktige, både for velferdsstaten og demokratiet.

Bokens forfattere:

Dag Wollebæk er cand. polit. fra UiB. Han er for tiden forskningsassistent ved Norsk senter for forskning og ledelse, organisasjon og styring (LOS-senteret) i Bergen og har arbeidet for The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project siden 1997. Han har tidligere publisert artikler om miljøideologi og atferd.

Per Selle er professor i sammenliknende politikk ved UiB og forskningsleder ved LOS-senteret. Han er idag med i Makt- og demokratiutredningen. Per Selle har i mange år forsket på frivillige organisasjoner og har tidligere bl. a. utgitt boken *Frivillig organisering og demokrati* (1995).

Håkon Lorentzen er dr. philos fra UiO. Han er forskningsleder ved Institutt for samfunnsforskning i Oslo. Lorentzen har arbeidet med spørsmål knyttet til frivillige organisasjoner siden 1985, og har blant annet utgitt boken *Frivillighetens integrasjon* (1995).

Disputas

The hidden welfare state in comparative perspective:

Tax expenditures and social policy in eight countries

Den skjulte velferdsstaten i samanliknande perspektiv

Cand. polit. Rune Ervik disputerte 8. desember for dr. polit.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen:

"The hidden welfare state in comparative perspective: Tax expenditures and social policy in eight countries".

Avhandlingen tok opp eit sentralt men lite utforska område innafor den samanliknande velferdsstatsforskninga.

Emnet var skatteutgifter innafor velferdsområdet, såkalla fiskal velferd. Det vil seie ulike former for gunstig skattlegging gjennom frådragsordningar, inntektsvurdering under marknadsverdi og skattefritak.

Uttrykket "den skjulte velferdsstaten" viser til det faktum at desse skatteutgiftene i liten grad er synleggjort i offentleg budsjett- og statistikk-samanheng. Slike ordningar er heller

ikkje del av det offentlege ordskifte om velferdsstaten.

Ervik samanliknar Australia, Storbritannia, Tyskland, USA og fire nordiske land. Arbeidet gjev ei empirisk kartlegging av variasjon i bruken av skatteutgifter og fordelingsverknader av slike velferds-overføringer.

Avhandlinga syner korleis den politiske debatten om slike ordningar blir utforma og tar opp kva som skil slik fiskal velferd frå andre offentlege sosiale velferdsordningar.

I faglitteraturen blir landa ovanfor knytt til ulike velferdsmodellar med særigne kjenneteikn. Innafor den liberale velferdsmodellen (dei tre engelskspråklege landa) dominerer marknadsbasert velferd. I den kontinentale (Tyskland) er velferd knytt til deltaging på arbeidsmarknaden.

Statleg ansvar og velferdsordningar som omfattar alle er særtekk i den nordiske modellen. Innafor bustadpolitikken finn Ervik at land som Finland og Noreg nyttar skatteutgifter i relativt langt høgare grad enn til dømes Sverige og Tyskland for å stø huseigarar. På dette området har Noreg slik mykje til felles med land som Australia og USA.

Utifrå dette blir det problematisk å oppretthalde forestillinga om ein nordisk velferdsmodell i høve til bustadsektoren. Korleis kan variasjon i bruken av skatteutgifter mellom land forklarast?

Samhandling mellom ulike velferdssystem (det sosiale, det fiskale og det arbeidsmarknadsbaserte) over tid dannar det sentrale forklaringsperspektivet.

Opponentar under disputasen var:

1. opponent:
Professor Sven O.Hort,
Södertörn University College
 2. opponent:
Professor Gunborg Jakobsson,
Åbo Akademi, Österbotten
högskola
- Det tredje medlemmet av komiteen var Professor Ulf Lindström, Universitetet i Bergen

Personalialia:

Rune Ervik er fødd i 1962, oppvaknen i Langevåg på Sunnmøre, og tok hovudfag i samanliknande politikk i 1991. Han har arbeidd ved SEFOS som forskingsassistent i perioden 1991-1995. I stipendperioden 1995-1998 hadde han finansiering frå NFR under programmet Velferd og Samfunn. Han arbeider no som forskar ved LOS-senteret.

Notiser

Vi gratulerer 1. amanuensis Kenneth Christie som har fått opprykk til professor.

Presentasjon av stab

Tor Midtbø, professor

Det finnes stort sett to typer av samfunnsforskere: De som gjør det enkle vanskelig, og de som gjør det vanskelig enkelt.

Uten at jeg trenger å gå inn på hva og hvem som befinner seg i den første gruppen, bør det være ukontroversielt å plassere politisk økonomi - ligninger og merkelige symboler til tross - innenfor den siste gruppen.

Kravet til enkelhet, stringens og teoretisk eleganse har alltid fascinert meg - selv om det kan være vanskelig å leve opp til i egne arbeider.

Mine mer beskjedne forsøk har (og her inkluderer jeg ikke min hovedfagoppgave hvis innhold for lengst er foretrengt) blant annet bestått i å måle effekten av valg og regjeringsskifter på økonomiske størrelser.

Dette er ikke noen enkel oppgave, ikke minst fordi effekten er helt marginal. Det er riktignok enkelte reaksjonære krefter innenfor forskningstradisjonen som insisterer på at sosialdemokrater i regjeringssposisjon generelt sett klarer å presse arbeidsledigheten ned i forhold til ikke-sosialistiske regjeringer, mens de sistnevnte har suksess med å dempe prisstigningen. Men en blanding av globalisering, konvergens og en stadig mer flytende velgermasse kombinert med en stor dose av inkrementalisme har endelig tatt knekken på ideologiene.

Ryktet om ideologienes overlevelsessevne er sterkt overdrevet. Gitt dette, er det kanskje ikke så overraskende at jeg etter hvert har begynt å kikke litt på andre temaer.

Et av disse er sammenhengen mellom økonomi og demokrati. Dette skal etter sigende være det temaet som det er forsket mest på i komparativ politikk. Ikke bare er temaet interessant, men det er også mulig å angripe det ved hjelp av kvantitative data og økonomiske modeller (dvs. modeller innenfor kvantitativ metode som økonomer og andre masochister føler en tiltrekning mot).

Jeg presenterte for øvrig en del enkle korrelasjoner mellom en demokrati-indeks og en del sosio-økonomiske variabler for en stor gruppe studenter ved Fudan universitetet i Shanghai i høst. De viste faktisk stor interesse for både funnene og fremgangsmåten. Ikke bare det, men også en generell spillteoretisk analyse av overgang fra et autoritært regime til demokrati ble godt mottatt. Om jeg skal si det selv, bidro modellen et stykke på vei til å forklare hva som har skjedd - eller rettere sagt; ikke har skjedd - i kinesisk politikk. Den påfølgende debatten med de kinesiske stu-

dentene viste (1) at åpenheten blir større for hvert år som går og (2) logikken i modeller som bygger på "snever" økonomisk rasjonalitet synes lettere å forstå for kinesiske enn norske studenter - ikke motsatt.

I tillegg til politisk økonomi, økonomi og spillteori har jeg også vært så vidt innom valgfærd. Jeg må bare innrømme at begrepet "nyvinning" ikke akkurat er noe jeg forbinder med norsk valgforskning (og da ser jeg bort fra enkelte fantasifulle, men kanskje ikke alltid like faglig velbegrunnede, innslag i mediene).

Tatt i betraktning de enorme endringene i velgeratferden den senere tid er det på tide å videreutvikle teori, og ikke minst metode. En videretvikling av metoder har jeg imidlertid ikke tenkt å bidra til med det første: Neste semester er jeg blitt utkommandert til å undervise i G4, og da bør jeg nok legge meg på et annet (måle?)nivå.

SAMPOL MOT NYE HØYDER

Institutt for sammenliknende politikk konstaterer med glede at studentenes interesse for vårt fag er større enn på flere år.

Siste melding fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet er at mellom 200 og 300 studenter har sammenliknende politikk som sin førsteprioritet hva angår studieønske.

I en "post-Mjøs" tid hvor vi til stadighet blir møtt med at en oppsplitting av vårt grunnfag i mindre moduler er den eneste seierrike vei i konkurransen om studentene, er det et tankekors at så mange studenter søker seg til grunnfaget. Pr. i dag skal våre grunnfagsstudenter levere fire skriftlige obligatoriske metodeoppgaver og skrive en semesteroppgave i tillegg til å lese et pensum på rundt 4500 sider.

Kanskje er det slik at vårt grunnfag med vekt på faglig fordykning og skrivetrening er den studiestrukturen som studentene virkelig ønsker?

Den vekten instituttet har lagt på studiekvalitetstiltak, gjør at det er umulig å tilby en studieplass til alle som ønsker det, men vi lover de studentene som får plass et utbytteri ått år.

Satsing på Sør-Øst Europa

"Meeting Place Oslo"

I forbindelse med lanseringen av det nye samarbeidsprogrammet mellom Norge og Sørøst-Europa innenfor høyere utdanning og forskning deltok Institutt for sammenliknende politikk på konferansen "Meeting Place Oslo" 6. og 7. november.

Hensikten med denne konferansen var å bringe sammen forskere og representanter for universiteter i Norge og Sørøst-Europa for å diskutere og initiere faglige samarbeidsprosjekter.

Blant deltakerne var det ca. 60 representanter fra ulike land i Sørøst-Europa pluss omtrent like mange fra ulike norske miljøer. Fra Institutt for sammenliknende politikk deltok instituttstyrer Einar Berntzen, førsteamanuensis Frank Aarebrot og professor Dzemal Sokolovic.

Bakgrunnen for "Sørøsteuropa-programmet" er en avtale mellom Utenriksdepartementet, Universitets- og høgskolerådet og Norges forskningsråd når det gjelder samarbeid mellom Norge og Sørøst-Europa, og prosjekter finansiert gjennom programmet er ment å skulle bidra til utvikling av kompetanse ved høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner i Sørøst-Europa. Programmet strekker seg over perioden 2000-2004 og vil ha en årlig bevilgning på 15 millioner kroner.

De aktuelle samarbeidslandene som omfattes av programmet er Kroatia, Bosnia-Herzegovina, Serbia/Montenegro, FYROM og Albania. Faglige prioriteringer er i utgangspunktet samfunnsfag og humaniora, økonomi og forvaltning samt juss og menneskerettigheter.

Professor Dzemal Sokolovic etablerte i 1997 Institute for Strengthening Democracy i Konjic, sør for Sarajevo. Gjennom dette instituttet i Konjic har professor Sokolovic sammen med professor Stein Kuhnle allerede gjennom mange år bygd opp et omfattende faglig nettverk som kan komme Sørøst-Europa til gode.

På konferansen i Oslo fikk Sokolovic, Berntzen og Aarebrot anledning til å drøfte Instituttets samarbeidsplaner med potensielle samarbeidspartnere fra universiteter i regionen, og fikk undertegnet intensjonsavtaler med Universitetet i Sarajevo, BiH, Universitetet i Split, Kroatia, og Universitetet i Beograd, Serbia.

Målet er å trekke inn flere institusjoner etter hvert. Universitetet i Prishtina, Kosovo, og det muslimske Universitetet i Øst-Mostar har allerede meldt sin interesse.

Siden 1997 er en rekke internasjonale konferanser blitt avviklet ved Institute for Strengthening of Democracy i Konjic, og Konjic har etter hvert blitt et møtested for forskere, universitetsansatte og representanter for ulike internasjonale organisasjoner i regionen.

Et av problemene har vært at samfunnsvitene fra Bosnia-Herzegovina og omkringliggende land har manglet finansiering til reiser og konferansedeltagelser.

Med Instituttets søknad innenfor Sørøsteuropaprogrammet håper vi å kunne gjøre noe med denne situasjonen, siden den ene delen av det planlagte samarbeidsprosjektet er et program for konferanser, seminarer og utveksling av universitetsansatte og studenter.

Den andre delen av prosjektet består av et forskningsprosjekt med hovedfokus på "gode handlinger" i BiH under og etter krigen (1992-95). Det var tross alt mange som med livet som innsats hjalp hverandre på tvers av etnoreligiøse skillelinjer.

Det dreier seg bl.a. om naboer som beskyttet hverandre, grupper som fremmet krav om å bevare det multi-etniske samfunnet, eller nabolag som tok godt imot hjemvendte flyktninger. Forskningsprosjektets målsetting er bl.a. å etablere en database hvor slike handlinger blir dokumentert. Som en "motvekt" mot den nødvendige dokumentasjon av de omfattende krigsforbrytelsene kan en slik kartlegging og synliggjøring av positive elementer bli et nyttig bidrag til å fremme forsoning og gjenoppbygging i området.

Gjest

Hu Wei

was born in January 1964 in Zhengzhou, China. After his undergraduate and graduate studying of political science at Fudan University in Shanghai from 1982 to 1989, he became a young faculty member at the Department of International Politics, and got his doctor degree at Fudan.

He was appointed associate professor in 1998, the youngest professor of political science in China. He was also Deputy Director of Fudan Institute of Politics and Public Administration from 1995 to 2000. He was visiting Scholar at Harvard University from 1997 to 1998, and attended many conferences and gave many lectures in the US, Canada, Europe, Japan, Hongkong, Taiwan and Mainland China in recent years.

His research is focused on China's political development and public

policy analysis. He is the author of numerous publications, and in charge of translating a series of famous Western works in political science in Chinese. He has won many academic awards in China both at the national and Shanghai municipal levels.

Hu Wei is currently Professor of Government at Shanghai Jiao Tong University, one of the best universities in China, with many famous alumni including Chinese President Jiang Zemin. Professor Hu is devoting himself to setting up a new department of political science and public administration at the university.

He is also President of the Center of Public Policy and Social Research of Shanghai Social Sciences Federation, and Director of Shanghai Political Science Association.

Besides, he is currently senior research fellow at Zhongshan University and Fudan University, and holds honorary professorship at Hubei University and Wenzhou University.

Professor Hu Wei will stay at Department of Comparative politics until 2. of January 2001.

STIPEND TIL SAMPOL-STUDENTER

Stiftelsen Fritt ord har tildelt tre studentstipend à 50.000 til studenter som skriver hovedoppgaver med tema tilknyttet menneskerettigheter, yringsfrihet og/eller demokrati. To av de tre stipendmottakerne i år er fra Institutt for sammenliknende politikk.

Fredrikke Kilander skriver oppgave med tema: Why did an indigenous movement emerge in Ecuador after the transition to democracy whereas no such movement emerged after the transition to democracy in Peru?

Ida Suhrke skriver oppgave med tema: Multicultural Citizenship and the Politics of Recognizing Religious Diversity.

Begge vil ha kontor ved Institutt for menneskerettigheter i Oslo i vårsemesteret 2001.

Vi gratulerer.